

MUISTIO

Aika: 31.10.2016, klo 13.00 – 15.35

Paikka: Suomen ympäristökeskus, Muuttohaukka, Mechelininkatu 34a, Helsinki.

Paikalla:

Paneelin jäsenet:

Professori Jari Niemelä, HY, Puheenjohtaja
Professori Eeva Furman, SYKE (Johtaja Petri Ahlrothin varaedustajana) (15.30 saakka)
Tutkija Antti Simola, VATT (Johtava ekonomisti Marita Laukkasen varaedustajana) (15.25 saakka)
Tutkimusjohtaja Laura Höijer, YM
Professori Janne Kotiaho, JY
Tutkimusjohtaja Atte Moilanen, HY
Neuvotteleva virkamies Johanna Niemivuo-Lahti, MMM (15.30 saakka)
Kehityspoliittinen neuvonantaja Matti Nummelin, UM
Professori Elina Oksanen, ISY (15.30 saakka)
Erikoistutkija Tiina Nieminen, Luke (Professori Eija Poudan varaedustajana)
Yksikön johtaja Laura Raaska, SA (15.20 saakka)
Dosentti Ilari E. Sääksjärvi, TY (15.00 saakka)
Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen, YM
Ylitarkastaja Suvi Borgström, YM

Sihtööri:

Vanhempi tutkija Kaisu Aapala, SYKE

Paneelin ulkopuolelta:

Anna Salomaa, HY

Poissa:

Akademilektor Christoffer Boström, Åbo Akademi
Neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, TEM
Vanhempi tutkija Annalea Lohila, IL
Tutkimusjohtaja Paula Horne, PTT
Johtaja Leif Schulman, LTKM
Neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, VM
Professori Anne Tolvanen, OY

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

- Puheenjohtaja Jari Niemelä avasi kokouksen klo 13.00.
- Käytiin lyhyt esittäytymiskierros.
- Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen (13.6.2016) muistio.

3. Ajankohtaisia kuulumisia

- Muutos Luontopaneelin kokoonpanossa
 - Ympäristöneuvos Esko Hyvärisen tilalle Luontopaneelin pysyväksi asiantuntijaksi tulee ylitarkastaja Suvi Borgström. Borgström koordinoi jatkossa IPBES asioita ympäristöministeriössä. Kansliapäällikön allekirjoittama muutoskirje, jossa on

samalla kirjattuna aikaisemmat VATT:n ja VM:n jäsenmuutokset, tulee kaikille Luontopaneelin jäsenille tiedoksi.

- Alvaro Fernandez-Llamazares (postdoc student, HY) on hyväksytty globaalien arvioinnin IPBES Fellowship Pilot Programme –ohjelmaan.
- Borgström kävi läpi Sustainable use of wild species – scoping raporttiin lähetetyt Suomen kommentit (liite 1).
 - Keskusteltiin erityisesti käsitteiden 'kestävä käyttö' ja 'käytön kestävyys' eroista. Todettiin, että asiasta olisi hyvä saada tekstiä scoping dokumenttiin joka on hyväksyttävänä kevään täysistunnossa. Asia täytyy viedä eteenpäin EU yhteistyön puitteissa. Palataan asiaan ennen täysistuntoa.
- Ilari Sääksjärvi kertoi Turun yliopiston eläinmuseon, aerobiologian yksikön ja kasvitieteellisen puutarhan uudesta Pölyttäjät valtaavat puutarhan -näyttelystä, joka avautui syyskuussa. Luvassa on toimintaa koko seuraavaksi vuodeksi, mm. lasten työpajoja. <http://www.utu.fi/fi/yksikot/kasvitieteellinen-puutarha/ajankohtaista/polyttajat-valtaavat-puutarhan/Sivut/home.aspx>
- Viestintä on edellisen kokouksen jälkeen keskittynyt verkkosivujen päivittämiseen ajankohtaisilla uutisilla. Luontopaneelin verkkosivujen kävijämäärät vuonna 2016 Tammi-maaliskuu 496; Huhti-kesäkuu 146; Heinä-syyskuu 66.
- Nordic IPBES
 - Arviointityölle on valittu kolme päävastuullista vetäjää (co-chairs), Eva Roth Tanskasta, Andrea Belgrano Ruotsista ja Anna-Stiina Heiskanen Suomesta (SYKE).
 - Raportin sisältöä on hahmoteltu ja kappaleille on jaettu alustavasti vastuukirjoittajat (lead authors).
 - Seuraava kirjoitustyöpaja pidetään marras-joulukuun vaihteessa Seilissä Suomessa. Raporttiluonnos on tarkoitus saada valmiiksi kesäkuussa 2017, jonka jälkeen se lähtisi kommentoitavaksi.
- Johanna Niemivuo-Lahti kertoi, että IPBES:n pölyttäjiä koskevan arviointiraportin suositukset on tarkoitus hyväksyä monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (CBD) osapuolikokouksessa joulukuussa. Afrikan maat ovat koonneet omaa, täydentävää selvitystä, koska katsoivat, että Afrikkaa ei ollut riittävästi huomioitu alkuperäisessä raportissa.
- Vuokon säätiö on päättänyt tukea nuorten tutkijoiden osallistumista IPBES työhön. Lisätietoja Petri Ahlrothilta.

4. Luontopohjaiset ratkaisut

- Eeva Furman esitteli luontopohjaiset ratkaisut –käsitettä (Nature-based solutions, NBS) ja sen sisältöä (liite 2). Käsite on tullut käyttöön 2000-luvulla ja esimerkiksi EU:ssa on tehty paljon tähän liittyvää työtä viimeisen kolmen vuoden aikana. Esimerkiksi Towards sustainable Nature –based solutions: Research to enhance the systemic transition. OpenNESS brief no. 2, May 2015 ja Integrating Nature-based solutions in urban planning. OpenNESS brief no. 3, November 2015. <http://www.openness-project.eu/library>
- SYKE selvittää käsitettä Suomen kontekstissa.
- Etsitään yhteiskunnallisiin haasteisiin luontopohjaisia ratkaisuja. Luontopohjaiset ratkaisut ovat luonnon inspiroimia (mimicry) tai tukemia – inspiroatio uutta. Haetaan kestäviä kokonaisratkaisuja ja tulevaisuuden hyötyjä, tilanteita joissa yksi ratkaisu ratkaisee monta ongelmaa.
- Keskustelussa nostettiin esiin mm.
 - Luontopohjaisia ratkaisuja ollaan viemässä eteenpäin Suomessakin. Tulee näkymään myös kansainvälisissä rahoituksissa.

- NBS:llä voisi olla iso rooli seuraavalla IPBES työohjelmakaudella, jossa tarvitaan ratkaisuja arviointien osoittamiin ongelmiin. Suomi voisi lähteä viemään tätä eteenpäin IPBES:n puitteissa, EU koordinaation kautta.
- Biodiversiteetti – ekosysteemipalvelut – luontopohjaiset ratkaisut – mikä on näiden käsitteiden suhde toisiinsa? Biodiversiteetti – konkreettinen luonto; ekosysteemipalvelut – hyödyt ihmiselle; ekosysteemipalvelujen operationalisointi luontopohjaisten ratkaisujen kautta. Miten hyödynnetään ekosysteemipalveluja kestävästi - luontopohjaiset ratkaisut.
- Komissio sitoo vahvasti urbaaniin ympäristöön. Suomessa nähdään kuitenkin, että ei lähdetä vastakkainasettelusta kaupunki – maaseutu, vaan haetaan ratkaisuja.
- Tutkimuksen kannalta kyse ehkä enemmän uudesta näkökulmasta jo aiemminkin tutkittuihin asioihin? Käytäntöön sovellettavaa tutkimusta, jonka taustalla pitää olla vahva luonnontieteellinen, sosiologinen ym. tieteellinen tutkimus.

5. Kokemuksia osallistumisesta IPBES arviointiin

- Janne Kotiaho kertoi kokemuksia osallistumisesta IPBES:n arviointityöhön (liite 3). Kotiaho on Land degradation and restoration -arviointin, luvun 2 Concepts and perceptions koordinoiva vastuukirjoittaja (coordinating lead author).
- Kirjoittajat tulevat monenlaisista taustoista - ekologi, juristi, antropologi, metsänhoitaja jne.
- Koordinaatio samanaikaisesti meneillään olevien alueellisten arviointien kanssa ei toimi.
- Mitä tehdä passiivisille kirjoittajille?
- Scoping dokumentit ovat todella tärkeitä ja niihin kannattaa vaikuttaa, koska niissä määritellään mitä arviointin tekijöiden pitää tehdä.
- Suomalaisella työetiikalla kannattaa pyrkiä koordinoiviksi kirjoittajiksi.
- Keskustelussa tuotiin esiin mm.
 - Todella vaikea yhdistää indigenous knowledge + local knowledge tieteelliseen tietoon. Käytettävän tiedon pitää kuitenkin olla jollakin tavoin julkaistua tietoa, johon voidaan viitata, ei pelkästään suulliseen tietoon perustuvaa. Kaikkea tietoa pitäisi kuitenkin käsitellä tasa-arvoisesti.
 - Huolimatta haasteista Kotiaho on pitänyt työtä erittäin mielenkiintoisena.
 - Tiina Nieminen, joka on vastuukirjoittaja luvussa 3 Direct and indirect drivers of land degradation and restoration, kertoi kokemustensa olleen samankaltaisia.
 - Vaikka työskentely ei aina välttämättä ole ollut kaikkein tehokkainta eivätkä kaikki kirjoittajat osallistu yhtä suurella panoksella, kirjoittajajoukossa on aina kuitenkin niitä, jotka huolehtivat laadusta. Esimerkiksi pölyttäjäräportin taustalla on 3000 tieteellistä referenssiä.

6. Luontopaneelin toiminnan suunnittelu (liite 4)

- IPBES-5 täysistunto 7. - 10.3.2017 Bonnissa, Saksassa
 - Mm. päätökset uusien arviointien käynnistämisestä: kestävä käyttö, vieraslajit ja menetelmäarviointi.
- Kommenteille tulevat IPBES arviointiraportit
 - Alueellinen arviointi, Europe and Central Asia
 - Second Order Draft and first draft of SPM, governments + experts touko-kesäkuussa
 - Final Government Review vuoden 2018 alkupuolella.

- Land degradation and Restoration
 - Second Order Draft and first draft of SPM, governments + experts 1.5. – 26.6.
 - Final Government Review 29.1. – 12.3. 2018
- Global assessment on biodiversity and ecosystem services
 - First order draft of global assessment, expert review touko-kesäkuussa
- Luontopaneelin kokoukset vuonna 2017
 - Ensimmäinen kokous vähintään kuukautta ennen täysistuntoa. EUvalmistelu käynnistyy tammikuun alkupuolella.
 - Toinen kokous touko-kesäkuussa. Työkokouksena, jossa käydään läpi kommentoitavina olevia raportteja. Jaetaan valmisteluvastuut.
 - Kokousaiheina myös Biodiversa ja IPBES työssä mukana olevien vierailut kokouksissa.
- Nordic IPBES raporttiluonnos on tarkoitus saada valmiiksi kesäkuussa 2017, jonka jälkeen se tulee kommentoitavaksi.
- Seminaarin järjestäminen vuonna 2017 ei saanut kannatusta. Sen sijaan Luontopaneelin tunnettavuutta voidaan parantaa esim. tarjoamalla IPBES teemaa sopiviin seminaareihin tai muihin tilaisuuksiin. Nettisivuja voidaan kehittää resurssien puitteissa.

7. Muut asiat

- Luontopaneelin jäsenillä ei ole virallisesti nimettyjä varajäseniä. Muutamissa organisaatioissa (Itä-Suomen yliopisto, Suomen Akatemia) on kuitenkin ollut epävirallisesti pysyvämpi varahenkilö, joka on ollut cc:nä Luontopaneelin sähköpostilistalla. Sovittiin, että ne, jotka haluavat varahenkilön organisaatiostaan postituslistalle, voivat ilmoittaa siitä sihteerille sähköpostitse.

8. Seuraava kokous

- Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi 9.2.2017, klo 13.00 – 16.00. Helsingissä.
- Toinen kokous kesäkuun alussa.

9. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.35.

LIITTEET

Liite 1 Sustainable use of wild species – scoping raporttiin lähetetyt Suomen kommentit

Liite 2 Eeva Furmanin esitys

Liite 3 Janne Kotiahon esitys

Liite 4 Luontopaneelin toiminnan suunnittelu 2017